

Revidenta profesijas un revidentu darbību regulējušās sistēmas attīstība

Dr. Andrejs Ponomarjovs

Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas prezidents

Revīzijas konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

SIA "Nexia Audit Advice" partneris, valdes priekšsēdētājs, ģenerāldirektors

XX profesionālā konference "REVĪZIJA, NODOKĻI UN GRĀMATVEDĪBA 2017"

15.12.2017.

NEATKARĪGS AUDITS NĀKOTNĒ: VĒRĪGA ATTIEKSME UN KOMPLEKSA PIEEJA

RMS XIX konferences tēzes un galvenās atziņas:

- 1) Lietotāju vajadzību identificēšana, izvēloties piemērojamo modeli apliecinājuma uzdevumu veikšanai;
- 2) Darbības, kas ir vērstas uz sabiedrības uzticības paaugstināšanu;
- 3) Sabiedriskās nozīmes uzņēmumi, SNU: ziņošanas procesa specifika

(1) Lietotāju vajadzību izpratne

Lietotāju vajadzību identificēšana, izvēloties piemērojamo modeli apliecinājuma uzdevumu veikšanai

- Nemainīga pieeja visās revīzijās var nesasniegt savu mērķi, jo riska kapitāla turētāju vajadzības var būtiski atšķirties.
- Turklāt, profesijai jābūt spējīgai piedāvāt dažādus apliecinājuma uzdevuma veidus, kuri var pilnīgāk apmierināt dažādu lietotāju vajadzības un gaidas.
- Neatkarīga revīzija, kā arī citi apliecinājuma uzdevumi (piemēram, pārbaude) ir vērsti ar dažādu lietotāju vajadzību apmierināšanu, un sabiedrībā par to tiek panākts saprātīgs kompromiss.
- Stājoties spēkā jauniem ziņošanas standartiem finanšu pārskatu revīzijās, primārais jautājums revidentu ziņošanas procesā ir investoru un īpašnieku intereses.
- Revīzijas ziņojuma jaunā forma paaugstina uzticības līmeni finanšu pārskatiem un ziņojuma komunikatīvo vērtību, kas, savukārt, prasa attiecīgu vadības attieksmi un sniedz palīdzību lietotājiem.

(2) Lietotāju vajadzību izpratne

Darbības, kas ir vērstas uz sabiedrības uzticības paaugstināšanu

- Komunikācijas procesa attīstība revīzijas uzdevuma veikšanā nodrošina revidentam iespēju būt atvērtam pret lietotājiem attiecībā uz paveikto darbu, galvenajiem secinājumiem, kas izriet no paveiktā darba, tādējādi paaugstinot sabiedrības uzticības līmeni.
- **Izmaiņas neatkarīgu revidentu darbībā ir vērstas arī uz korupcijas atklāšanu un novēršanu.**
- Atvērtā komunikācija arī nodrošina profesijai iespēju dalīties ar sabiedrību informācijā par revīzijas un apliecinājuma uzdevumu lietderīgumu un svarīgumu, kas nav saistāmas ar administratīvu slogu. Diemžēl, pašlaik daži īpašnieki joprojām uzskata revīziju vienīgi par finanšu pārskata datu verificācijas pakalpojumu.
- **Godīgums un objektivitāte ir galvenie profesijas darbības principi. Neatkarīgu revidentu profesionālai apvienībai jānodrošina šo principu ievērošana to biedru profesionālajā darbā, kas, neapšaubāmi, veicinās sabiedrības uzticības līmeņa celšanos.**

(3) Lietotāju vajadzību izpratne

Sabiedriskās nozīmes uzņēmumi, SNU

- Finanšu informācijas nodrošināšana finanšu pārskatos un tās apstiprināšana veido ziņošanas procesa nozīmīgu daļu. Tomēr profesijai jābūt spējīgai reaģēt uz nefinanšu (integrētās) ziņošanas procesa attīstību. Tirgus ir ieinteresēts, ka lielās un SN struktūras sniedz tādu informāciju, kā nefinanšu faktoru un KPIs analīze; attiecīgi, tirgus ir ieinteresēts šīs informācijas apstiprināšanā.
- Finanšu pārskatiem jābūt informatīviem saistībā ar uzņēmuma spēju nodrošināt savu darbību nākotnē. Turklāt, nav pietiekoši, ka attiecīgs vadības vērtējums aptver tikai 12 mēnešu periodu pēc bilances datuma. Vadībai vai tām personām, kurām tiek uzticēta uzņēmuma pārvalde, finanšu pārskatos jāsniedz detalizēts pamatojums darbības turpināšanas principa lietošanai, pamatojoties uz uzņēmuma nākotnes perspektīvām, un revidentam jāsniedz apliecinājums par šo pieņēmumu savā ziņojumā.
- Tāpat revidentiem jāpaplašina ziņojums attiecībā uz konkrēta uzņēmuma specifiskiem jautājumiem (KAM), kas nodrošina papildus labumus investoriem un citiem lietotājiem.

DARBS KLIENTA OBJEKTĀ:
VAI MUMS IR JĀMAINA PĪEEJA?

Kāpēc mēs savu darbu joprojām veicam pie klienta?

- Ļoti bieži revidentu starpā tiek diskutēts jautājums par sadarbības organizēšanu ar klientu, veicot finanšu pārskatu revīzijas.
- Viens no šīs diskusijas būtiskākiem jautājumiem: vai joprojām ir nepieciešams veikt sava darba būtiskāko daļu pie klienta/ klienta objektā?
- Diskusijās daudzi revidenti norāda, ka acīmredzami pastāv iespējas būtiski samazināt revidentu klātbūtni objektā revīzijas procedūru veikšanā vai pat gandrīz pilnībā atteikties no darba pie klienta, pārnesot procedūru veikšanu uz revīzijas firmas ofisu/ biroju.

Kāpēc mēs savu darbu joprojām veicam pie klienta?

- Revīzijas firmas pakāpeniski ievieš “attālinātās revīzijas” pieeju, organizējot darbu ar klientiem, tomēr tas izraisa karstās debates dažādos līmeņos – ne tikai profesionālajās aprindās, bet arī pašas firmas ietvaros – starp firmas partneriem un “progresīvu” personālu, kā arī ar “progresīviem” klientiem.
- Šāda pieeja – revidenta darba pārvešana no klienta objekta uz revīzijas firmas atrašanās vietu ne vienmēr atbalstīta “vecās skolas” piekritēju starpā.
- Bažas pārsvarā ir saistītas ar bailēm neievērot SRS prasības, atkāpties no kvalitātes standartiem un pazaudēt klientu. Turklāt, “attālinātās revīzijas” piemērošana prasa attiecīgus resursus un spēju to vadīt.

DESMIT IEMESLI IZMANTOT
"ATTĀLINĀTĀS REVĪZIJAS"
PIEEJU

MUMS IR TEHNOLOGIJAS

MUMS IR TEHNOĻĪJAS

- Vairākas revīzijas firmas jau tagad strādā ar klienta datiem caur drošiem attālinātiem pieslēgumiem portāliem un serveriem, vai arī lietojot citas progresīvās tehnoloģijas, kas ļauj pieslēgties klienta datiem jebkurā laikā un jebkurā vietā.
- Arvien lielāks auditorfirmu skaits lieto Skype un Zoom attālinātiem video kontaktiem ar klientiem.
- Dažas firmas veic video intervijas ar klienta personālu un pat saskaņo ar klientu iespējas izmantot dronus inventarizācijas procedūru veikšanā.
- **Ja mūsdienu tehnoloģijas var atbalstīt "attālināto auditu", vai šādu pieeju no mums nesagaida arī mūsu klienti/ personāls?**

TAS IR EFEKTĪVI –
NO PATĒRĒTĀ LAIKA UN
IZMAKSU VIEDOKĻA

TAS IR EFEKTĪVI

- Bieži rodas jautājumi, t.sk. no auditorfirmas darbinieku puses – kāpēc mums ir jābrauc uz klienta atrašanās vietu veikt revīzijas procedūras klienta datiem, kuri ir pieejami “mākoņos”?
- Ir jātērē arī talantīgu speciālistu laiks un citi firmas resursi izbraukumiem, kuri īstenībā nav nepieciešami.
- **Vai ir iespējams organizēt darbu ar klientiem savādāk, orientējoties uz talantīgu un progresīvu speciālistu darba efektīvu izmantošanu?**

DAŽU KLIENTU ATRAŠANĀS
VIETAS NAV IDEĀLAS

KLIENTU ATRAŠANĀS VIETAS UN DARBA APSTĀKĻI

- Revidenti ļoti bieži sastopas ar gadījumiem, kad klienta darbības vieta nav piemērota revidentu darbam un rezultātā būtiski tiek apgrūtināts revīzijas process: troksnis, smaka, lēni strādā internets, sakari ir ar traucējumiem, telpas nav piemērotas darbam, nav vietas aparatūras un revidentu izvietošanai. Kā rezultātā revīzijas komandas speciālisti cenšas izvairīties no darba šādos objektos.
- **Vai ir iespējams organizēt darbu ar klientiem, kurš ilgst vairākas dienas un pat nedēļas savādāk, orientējoties uz talantīgu un progresīvu speciālistu darba efektīvu izmantošanu?**

FIRMAS BŪS ELASTĪGAS
KLIENTU APKALPOŠANAS
PROCESĀ

FIRMAS BŪS ELASTĪGAS KLIENTU APKALPOŠANĀ

- Tehnoloģiskās priekšrocības nodrošina iespējas sniegt profesionālus pakalpojumus dažādos valsts reģionos neatkarīgi no klienta ģeogrāfiskās izvietojuma.
- Gadījumā, ja klients nav gatavs uzsākt darbu ar revidentiem pēc saskaņotā grafika, firmas speciālisti var pārslēgties uz citu projektu, un atgriezties pie sākotnēja klienta bez nozīmīgas pārplānošanas un turpmākās saskaņošanas ar citiem klientiem.
- **Vai tas neveicina revīzijas firmas efektivitāti?**

TAS MAZINA SLOGU KLIENTAM

TAS MAZINA SLOGU KLIENTIEM

- Daudzi klienti atbalsta “attālinātās revīzijas” pieeju.
- Gadījumā, kad darbs notiek pie klienta, klientam, piemēram, ir ierobežotas iespējas izmantot konferenču telpas, jāiesaista resursi revidentu uzņemšanai un izvietojšanai, telpu apkopei, dažreiz tiek traucēts klienta normāls darba process.
- **Kvalitatīvs audits ir vērsts uz pievienotās vērtības radīšanu klientiem, un audita tehnikas kvalitātei ir ciešs sakars ar to.**

IESPĒJA PILNĪBĀ IEVĒROT
SRS UN VEIKT KVALITATĪVU
AUDITU

IESPĒJA PILNĪBĀ IEVĒROT SRS UN VEIKT KVALITATĪVU AUDITU

- Pilnībā revīzijas procesa pārvešana uz revidenta ofisu ir iespējama tikai atsevišķos gadījumos. Savukārt, "attālinātās revīzijas" pieeja nozīmē veikt revīzijas procesa rekonfigurāciju, lai pēc iespējas samazinātu darba apjomu pie klienta.
- Plānošanas procesā nepieciešams izlemt, kāda līmeņa speciālistiem un kādā apjomā būs nepieciešams apmeklēt klienta objektu, lai veiktu risku novērtēšanu un lemtu, vai attālināto tehnoloģiju izmantošana būs iespējama attiecīgo procedūru veikšanā.
- **Ar šo pieeju netiek ieviests nekas jauns vai īpašs – nedz neatkarībai, nedz arī revīzijas pierādījumu kvalitātei, ka tikai jēgpilna pakalpojuma sniegšana klientam.**

ATTIECĪBAS AR KLIENTU
KĻŪST CIEŠĀKAS

ATTIECĪBAS AR KLIENTU KĻŪST CIEŠĀKAS

- Dažreiz revidenti pauž bažas par to, ka “attālinātā revīzija” var vājināt attiecības ar klientu.
- Bet arī gadījumā, ja darbs tiek veikts objektā, minētais mērķis netiks sasniegts, ja revīzijas komandas dalībnieki galvenokārt dokumentē revīzijas procedūras un sarežģītu jautājumu izskatīšana tiek atstāta uz vēlāku laiku risināšanai ar citu attiecīgās jomas speciālistu un projekta vadītāju.
- **“Attālinātās revīzijas” rezultāti ir apspriežami ar klientu/ klienta vadību; šīs komunikācijas biežums un saturs ir saskaņojams ar klientu, un norisinās klientam piemērotā laikā.**

TAS NEIETEKMĒ REVĪZIJAS ATALGOJUMU

TAS NEIETEKMĒ REVĪZIJAS ATALGOJUMU

- Daži revidenti pauž bažas par to, ka “attālinātās revīzijas” pieejas pielietošana var novest pie revīzijas atalgojuma (honorāra) samazināšanas, kaut auditorfirmai var rasties noteiktu resursu ekonomija (transporta, darba braucienu izmaksas).
- Bet arī šajā gadījumā attiecīgā projekta realizācijai jāpiesaista kvalificēts personāls, procedūru veikšanai jāatvēlē pietiekošs laiks, jāizmanto piemēroti tehnoloģiskie un tehniskie risinājumi, jāvērtē specifiskie riski u.tml.
- **Revīzijas vērtības nemainās atkarībā no piemērojamās pieejas.**

NAV NEPIECIEŠAMS
PIEMĒROT NEMAINĪGU
PIEEJU VISIEM KLIENTIEM

NAV NEPIECIEŠAMS PIEMĒROT NEMAINĪGU PIEEJU VISOS PROJEKTOS

- “Attālinātā audita” pieeja vairāk piemērota sadarbībā ar klientiem, kuri piemēro progresīvās inovatīvās tehnoloģijas, nevis tradicionālos biznesa un operāciju rīkus.
- **Ir lietderīgi attīstīt šo jauno pieeju – “attālināto auditu” attiecībā uz noteikto grupu klientiem, vai klientiem, kuri vēlas sniegt atbalstu šādai pieejai.**

IETEKME UZ FIRMAS KONKURĒTSPĒJU

IETEKMĒ FIRMAS KONKURĒTSPĒJU

- Atbilstoši IFAC un AICPA pētījumiem, arvien vairāk revidentu firmu izvēlas šādu sadarbības modeli ar saviem klientiem, un arvien vairāk klientu pieprasa revīzijās izmantot šo metodi.
- **Atbilstoši saņemtajām atziņām, šīs metodes piemērošana ir viens no svarīgākajiem nosacījumiem auditorfirmas turpmākai attīstībai un konkurētspējai profesionālo pakalpojumu tirgū.**

Paldies par uzmanību!

info@auditadvice.lv